

Brusel 27. března 2023
(OR. en)

7808/23

Interinstitucionální spisy:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 155
ENV 304
CLIMA 158
IND 147
RECH 111
COMPET 264
ECOFIN 281
CODEC 475

POZNÁMKA

Odesílatel:	Výbor stálých zástupců (část I)
Příjemce:	Rada
Č. dok. Komise:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1
Předmět:	Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem (přepracované znění) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem (přepracované znění) – obecný přístup

I. ÚVOD

1. Dne 15. prosince 2021 předložila Komise návrh směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a návrh nařízení o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem („plynárenský balíček“), které tvoří nový rámec EU pro dekarbonizaci trhů s plynem, podporu vodíku a snížení emisí metanu.

2. Cílem balíčku pro dekarbonizaci trhů s vodíkem a plynem je umožnit dekarbonizaci spotřeby zemního plynu, vytvořit regulační rámec pro specializovanou vodíkovou infrastrukturu a trhy a integrované plánování sítí. Rovněž se v něm stanoví pravidla pro spotřebitele a posiluje bezpečnost dodávek.

II. AKTUÁLNÍ STAV

1. V červenci 2022 zahájilo české předsednictví jednání o návrzích v Pracovní skupině pro energetiku, v nichž pokračovalo v prvním čtvrtletí roku 2023 švédské předsednictví. Na základě těchto jednání předložilo předsednictví sedm revizí nařízení i směrnice.
2. Návrhy byly rovněž projednány na zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku (energetika) dne 25. října 2022 v Lucemburku, přičemž se hlavní pozornost zaměřila na rozvoj trhů s vodíkem, slevy na sazby za vodík, plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny a na přimíchávání vodíku v rámci soustavy zemního plynu. Ministři poskytli předsednictví politické pokyny a stanovili směr pro další práci.
3. Aktuální sedmá revize uvedená v dokumentech 7556/23 a 7557/23 by měla sloužit jako základ pro obecný přístup. Nový text je vyznačen **tučně** a výpustky symbolem [...].

III. ČINNOST V RÁMCI EVROPSKÉHO PARLAMENTU A DALŠÍCH ORGÁNŮ UNIE

1. V Evropském parlamentu je výborem příslušným pro oba návrhy Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Zpravodajem jmenovaným pro nařízení je poslanec Evropského parlamentu Jerzy Buzek (PPE, Polsko) a pro směrnici poslanec Evropského parlamentu Jens Geier (S&D, Německo). Dne 16. února 2023 přijal Parlament obě zprávy.
2. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal stanovisko k návrhu dne 19. května 2022 a Evropský výbor regionů vydal stanovisko dne 12. října 2022.

IV. HLAVNÍ PRVKY KOMPROMISNÍHO NÁVRHU PŘEDSEDNICTVÍ

1. Členské státy podpořily způsob, jakým se do průběhu práce na sedmi revizích obou návrhů promítla politická rozprava a diskuse v Pracovní skupině pro energetiku v rámci Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku.
2. Nejvýznamnější změny lze shrnout takto:

Pokud jde o nařízení:

- a) V článku 3 bylo v rámci tržních zásad vyjasněno, že podniky působící ve stejném vstupně-výstupním systému si budou moci vyměňovat plyny ve virtuálních obchodních místech nebo fyzicky v propojovacích bodech.
- b) V čl. 5 odst. 6, čl. 7 odst. 7 a v bodě odůvodnění 70a bylo zavedeno nové výjimečné ustanovení, které členským státům umožňuje přijmout přiměřená opatření k dočasnému omezení podávání nabídek na kapacitu předem ze strany jakéhokoli jediného uživatele sítě ve vstupních bodech a v terminálech LNG pro dodávky z Ruské federace a Běloruska.
- c) Pokud jde o certifikaci provozovatelů skladovacích zařízení, text z nařízení o skladování plynu přijatého v červnu 2022 zde byl začleněn do nového článku 13b. V souvislosti s tímto doplněním byl do článku 15 přidán nový odstavec 3, který se týká uplatňování 100% slevy ze sazeb na přepravu a distribuci založené na kapacitě, pokud jde o podzemní zásobníky plynu a zařízení LNG.
- d) V článku 16 byly rozlišeny slevy ze sazeb na plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny v přírodní soustavě a sazby stanovené na 100 % u plynů z obnovitelných zdrojů a 75 % u nízkouhlíkových plynů. Byla výslovně zavedena možnost, aby se vnitrostátní regulační orgány rozhodly, že neuplatní slevy, nebo je sníží, čímž se zohledňují obavy těch členských států, které mají v rámci energetického mixu vysoký podíl plynů z obnovitelných zdrojů nebo nízkouhlíkových plynů nebo očekávají, že jej mít budou, nebo těch členských států, které by mohly mít obavy ohledně možného dopadu na přeshraniční toky.

- e) Článek 19 týkající se přeshraniční koordinace kvality plynu v soustavě zemního plynu se nyní vztahuje pouze na příměsi vodíku, u nichž obsah vodíku přimíchávaného v rámci soustavy zemního plynu nepřesahuje 2 % objemová. Při řešení sporů týkajících se omezení přeshraničních toků způsobených rozdílnými úrovněmi přimíchávání vodíku v rámci soustavy zemního plynu budou dotčené vnitrostátní regulační orgány moci přijímat společná koordinovaná rozhodnutí. Toto řešení odráží skeptický postoj několika členských států vůči přimíchávání vodíku a zároveň zajišťuje ničím neomezované přeshraniční toky plynu. Cílem nařízení je zachovat na úrovni EU harmonizovaný přístup, pokud jde o kvalitu plynu, včetně obsahu kyslíku a jeho přimíchávání.
- f) V článku 20b o společných specifikacích pro biometan byla oblast působnosti tohoto článku vyjasněna.
- g) Pokud jde o článek 67 (změny nařízení o bezpečnosti dodávek energie), různá ustanovení byla považována za zastaralá, a proto byla vypuštěna. Byla vypracována před energetickou krizí, poté je nahradilo nouzové nařízení Rady o posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupu plynu, spolehlivých referenčních cen a přeshraničních výměn plynu a práce Komise na platformě pro nákup plynu. Kromě toho se mnoho delegací domnívalo, že vzhledem k probíhající krizi ještě nenastal správný čas přistoupit k podrobným změnám právních předpisů o bezpečnosti dodávek.

Pokud jde o směrnici:

- a) Nové body odůvodnění 35a a 36a upřesňují podobnosti a rozdíly mezi společenstvími pro obnovitelné zdroje (podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie) a občanskými energetickými společenstvími (podle směrnice o plynu).
- b) 70. bod odůvodnění byl vyjasněn s cílem zajistit, aby ustanovení o horizontálním oddělení vodíku zakotvená v článku 63 neznamenal funkční oddělení správy nebo oddělení vedení nebo zaměstnanců, a proto lze plně zachovat synergie mezi provozovateli sítí, například sdílením služeb a správních struktur.
- c) V případě definic v článku 2:
 - V definicích nízkouhlíkových technologií v bodech 10 až 12 byla v reakci na obavy členských států, že tyto definice nejsou přesné, pokud jde o prahovou hodnotu snížení emisí skleníkových plynů o 70 %, doplněna referenční fosilní paliva (jak je stanoveno ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie).
 - V bodě 53 byly provedeny podstatné změny definice „vstupně-výstupního systému“, aby se vyjasnil přístup k výrobním místům a úloha provozovatelů přepravních soustav a provozovatelů distribučních soustav.
- d) Byl doplněn nový článek 4a, který reaguje na požadavky členských států týkající se veřejného zásahu do stanovování cen v případě krize v oblasti zemního plynu.
- e) V článku 8 bylo upřesněno, že členské státy budou pro účely certifikace plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů vyžadovat, aby hospodářské subjekty dodržovaly kritéria udržitelnosti a úspor emisí skleníkových plynů stanovená ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie.

f) Pokud jde o ustanovení týkající se spotřebitelů:

- V článku 11 bylo objasněno, že v případě sdružených nabídek budou moci zákazníci ukončit jednotlivé služby v rámci smlouvy a stejně tak budou moci ukončit své smlouvy o dodávkách plynu v krátké lhůtě.
- Byl vložen nový článek 11a s cílem poskytnout dostatečná pravidla na ochranu spotřebitele v případě postupného ukončení používání zemního plynu. Bylo rovněž upřesněno, že by měly být zohledněny potřeby zranitelných zákazníků nebo zákazníků postižených energetickou chudobou.
- Členským státům byla poskytnuta flexibilita, pokud jde o zřizování občanských energetických společenství podle článku 14. Byl rovněž zdůrazněn místní aspekt těchto společenství. Kromě toho, aby byla zdůrazněna úloha zákazníků z řad domácností, se jim přiděluje alespoň 15 % hlasovacích práv.
- V článku 15 bylo vyjasněno, jaký typ zákazníků by měl obdržet možnost elektronického vyúčtování a informací o vyúčtování.
- V článku 17 (podobně jako v článku 16 týkajícím se zemního plynu) bylo doplněno ustanovení, které členskému státu umožňuje spojit povinnost instalovat inteligentní měřicí systém ve vodíkové soustavě s analýzou nákladů a přínosů.
- V článku 20 bylo navrženo vyjasnění, že zákazníci v domácnostech, kteří nepoužívají plyn pro účely vytápění, může členský stát osvobodit od požadavku mít běžný plynoměr. Osvobození od tohoto požadavku bylo rovněž rozšířeno na budovy, v nichž většinu zákazníků představují domácnosti, které využívají plyn tímto způsobem.

- g) Návrh Komise v článku 31 zahrnoval fázi rozmachu, v jejímž rámci se mají trhy s vodíkem rozvíjet do roku 2030 a po jejímž skončení by se uplatňovala podrobnější pravidla. Přechodová fáze pro prvky uspořádání trhu s vodíkem však byla prodloužena do konce roku 2035, aby byly zohledněny obavy, že trh s vodíkem nebude do roku 2030 dostatečně vyspělý pro zavedení regulovaného přístupu třetích stran. Ve srovnání s mechanismem přezkumu stanovení pevného data rovněž zvyšuje předvídatelnost pro zúčastněné strany.
- h) Podle článku 32 jsou členské státy v zásadě povinny zajistit zavedení systému přístupu třetích stran k vodíkovým terminálům na základě sjednaného přístupu. Bylo však poskytnuto více flexibility tím, že se členské státy mohou rovněž rozhodnout, že budou uplatňovat regulovaný přístup třetích stran k těmto terminálům.
- i) Článek 34 týkající se odepření přístupu a připojení byl rozšířen doplněním ustanovení, na jehož základě by členský stát mohl provozovateli přepravní soustavy nebo provozovateli distribuční soustavy umožnit odmítnout přístup (nebo provést odpojení) s cílem zajistit soulad s prováděním cíle klimatické neutrality stanoveného v právním rámci EU pro klima.
- j) Ustanovení čl. 46 odst. 2 bylo změněno tak, aby měly členské státy možnost rozhodnout, že svěří odpovědnost za budování přeshraničních propojení pouze některým provozovatelům vodíkových sítí.
- k) Článek 47 o výjimkách u některých povinností pro stávající vodíkovou síť byl pozměněn, konkrétně byla zrušena lhůta pro výjimky a zahrnut tržní test, pomocí něhož by vnitrostátní regulační orgán dospěl k závěru, kdy by výjimka měla skončit.

- l) Článek 48 o geograficky omezených vodíkových sítích byl rozšířen s cílem umožnit zavedení výjimek v případě některých povinností pro izolované nebo distribuční sítě, čímž se vytváří podobný rámec jako pro distribuční plynárenské sítě. Byla doplněna nová podmínka nahrazující podmínku připojení k jediné síti. Možnost, aby vnitrostátní regulační orgány odňaly výhodu výjimky, byla lépe ohraničena.
- m) Článek 49 o vodíkových propojovacích vedeních se třetími zeměmi byl vyjasněn. Revidované znění uvádí, že členské státy jsou povinny před provozováním takového propojovacího vedení nebo před vyjádřením záměru ohledně propojení uzavřít mezinárodní dohody nebo mezivládní dohodu podle článku 82.
- n) Pokud jde o podávání zpráv o rozvoji vodíkové sítě, kompromisní znění poskytuje členským státům flexibilitu při uplatňování článku 52 nebo 51 při podávání zpráv o přehledu infrastruktury vodíkové sítě, kterou mají rozvíjet.
- o) V článku 53 o financování přeshraniční vodíkové infrastruktury kompromisní znění uvádí, že projekty vodíkových propojovacích vedení, s výjimkou projektů společného zájmu, nesou vlastní náklady a mohou být financovány prostřednictvím systému sazeb. Mohou rovněž navrhnout plán projektu, včetně žádosti o přeshraniční alokaci nákladů. V článku 6 nařízení byly provedeny odpovídající změny.

- p) Původní návrhy Komise na vertikální oddělení provozovatelů vodíkových sítí v článku 62 zahrnovaly ukončení uplatňování modelu oddělení nezávislých provozovatelů přepravních soustav do konce roku 2030 a dostupnost modelu nezávislých provozovatelů soustav a modelů nezávislých provozovatelů přepravních soustav pouze v případě vodíkových sítí, které ke dni vstupu balíčku týkajícího se zemního plynu v platnost patřily vertikálně integrovaným podnikům.

Model oddělení vlastnictví byl zachován jako standardní model oddělení, čl. 62 odst. 4 však byl přeformulován tak, aby poskytoval větší flexibilitu, pokud jde o určení subjektu, který slouží jako provozovatel integrované vodíkové sítě v souladu s pravidly nezávislého provozovatele přepravní soustavy. Provozovatelé vodíkových sítí mohou rovněž využívat výjimek v případě stávajících vodíkových sítí a zeměpisně vymezených sítí (články 47 a 48), jejichž uplatňování bylo zjednodušeno.

- q) Článek 80 byl změněn s cílem upravit okolnosti, za nichž se členské státy, které nejsou přímo připojeny k propojené soustavě jakéhokoli jiného členského státu, mohou odchýlit od konkrétních ustanovení směrnice. V témže článku byla zavedena výjimka týkající se oddělení pro Lucembursko s cílem zohlednit jeho stávající regulační rámec na trhu se zemním plynem a elektřinou. Z důvodu specifické situace Estonska, Lotyšska a Litvy byla v novém článku 80a stanovena dodatečná výjimka.

V. ZÁVĚRY

1. S ohledem na výše uvedené skutečnosti se Rada vyzývá, aby posoudila kompromisní znění předsednictví uvedené v dokumentech 7556/23 a 7557/23, projednala všechny nevyřešené otázky vznesené delegacemi a s ohledem na nadcházející jednání s Evropským parlamentem dosáhla dohody na obecném přístupu Rady.